

ΤΑΛΕΝΤΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΥ ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ

Β.ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ
**ΙΣΤΟΡΙΑ
ΝΕΩΤΕΡΑΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.
ΑΘΗΝΑΙ — ΑΛΘΑΙΑΣ 4.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
Καθηγητοῦ Ζ' Γυμνασίου 'Αθηνῶν
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΖΑΡΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ
Καθηγητοῦ Ζ' Γυμνασίου 'Αθηνῶν

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ

Διὰ τὴν ΣΤ' τάξιν & τὰς Ε' & ΣΤ' συνδιδασκομένας
τῶν δημοτικῶν σχολείων

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ'.

ΑΡΧΑΙΟΣ ΕΚΔΟΤ. ΟΙΚΟΣ ΔΗΜ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.
ΑΘΗΝΑΙ – ΑΛΘΑΙΑΣ 4
1938

Ε.Γ.Δ της Κ.Γ.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ: ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

**Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγ-
χραφέως.**

PRINTED IN GREECE 1988

ΑΡΧΙΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΚΟΥ Ρ.Ε.

E.Y.Δ της Κ.Γ.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Ίστορια

"Οπως ἔκαστος ἀνθρωπος ἔχει τὴν ιστορίαν του, ἀπὸ τὴν ὅποιαν μανθάνομεν πῶς ἔζησεν εἰς τὴν ζωὴν του, ἀν δηλ. ἔκαμε καλὰς πράξεις ἢ ἐδημιούργησεν ἔργα ὡφελήσαντα τὸν ἑαυτόν του καὶ τοὺς συμπολίτας του ἢ καὶ ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα, ἔτσι καὶ ἔκαστον "Εθνος ἔχει τὴν ίδικήν του ιστορίαν. Δι' αὐτῆς μανθάνομεν πῶς ἔζησεν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους μέχρι σήμερον ἐν ἔθνος πῶς δηλ. ἐκυβερνήθη, ἀν ἐφάνη ἀνώτερον ἀπὸ τὰ ἄλλα εἰς τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ πολέμου, ἀν ἀνέδειξε μεγάλους ἀνδρας εἰς τὰ γράμματα, τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας ἢ γενναίους πολεμιστάς. "Όλα αὗτὰ μᾶς τὰ διδάσκει ἢ Ίστορία.

Τὸ ίδικόν μας "Εθνος ἔχει τὴν ἐνδοξοτέραν ιστορίαν, διότι ἡ 'Ελλὰς κατὰ τοὺς 'Αρχαίους κυρίως χρόνους ἀνέδειξε μεγάλους σοφούς, γενναίους πολεμιστάς καὶ λαμπρούς καλλιτέχνας : Σωκράτη, Πλάτωνα καὶ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΥΦΟΥ ΠΕΤΣΙΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΙΓΑΛΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

’Αριστοτέλην, ’Ομηρον, Εύριπιδην καὶ Ἀριστοφάνην, Φειδίαν καὶ Πραξιτέλην, Περικλέα καὶ Δημοσθένην, Λεωνίδαν καὶ Μέγαν Ἀλέξανδρον. Ὁλίγοι ἄλλοι λαοὶ ἔχοντες βέβαια νὰ ἐπιδείξουν τοιούτους ἄνδρας. Τὰς πράξεις των, τὰ ποιήματα καὶ τὰ συγγράμματά των, τὰ μεγάλα ἔργα των καὶ τὴν σοφίαν καὶ ἀρετήν τῶν θαυμάζει καὶ σήμερον ὅλος ὁ κόσμος. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἐποχάς, τὴν Βυζαντινήν, ὅπως εἴδομεν, καὶ τὴν Νεωτέραν, ὅπως θὰ ἴδωμεν, ἡ Ἑλλὰς ἀνέδειξε μεγάλους ἄνδρας, πρότυπα ἄνδρείας, φιλοπατρίας καὶ ἀρετῆς.

”Ολοὶ οἱ μορφωμένοι ἄνθρωποι ὅλων τῶν πεπολιτισμένων λαῶν μελετῶσι τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ τὰ ἔργα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος. Δι’ ἡμῶν ἐπομένως τοὺς Ἑλληνας εἶναι ὑποχρέωσις πλέον νὰ μελετῶμεν καὶ νὰ γνωρίζωμεν καλὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἐθνους μας.

Σκοπὸς καὶ σημασία τῆς μελέτης τῆς Ἱστορίας.

”Ἀλλὰ πλὴν τῆς ὑποχρεώσεως, ποὺ ἔχομεν πρὸς τοὺς προγόνους μας, ἡ μελέτη τῆς Ἱστορίας μᾶς χρησιμεύει καὶ μᾶς ὠφελεῖ πολὺ καὶ εἰς τὸν σημερινὸν βίον μας. Ἐκεῖνος δηλ. ποὺ μελετᾷ καὶ γνωρίζει τὴν Ἱστορίαν τοῦ ἔθνους του, κρίνει ὀρθότερον καὶ ἀσφαλέστερον περὶ τῆς παρούσης καταστάσεως τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ Κράτους καὶ δύναται νὰ συντελέσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν πρόοδόν του.

Πηγαὶ τῆς Ἱστορίας. Τὰ διασωθέντα ποιήματα τῶν ποιητῶν, τὰ συγγράμματα τῶν διαφόρων συγγραφέων ἐκάστης ἐποχῆς καὶ οἱ λόγοι τῶν ρητόρων μᾶς

δίδουν διαφέρους πληροφορίας διά τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους. Τὰ ἔργα ἐπίσης τῶν καλλιτεχνῶν, ἀγάλματα, πίνακες ζωγραφικοί, ἐπιγραφαί, ναοί και ἄλλα οἰκοδομήματα, ἐρείπια τειχῶν, φρουρίων και οἰκιῶν, ἀγγεῖα και οἰκιακὰ σκεύη, ποὺ ἐσώθησαν, μᾶς δίδουν σαφῆ ιδέαν τῆς δλῆς ζωῆς τοῦ "Ἐθνους. "Ολα αὐτὰ εἰναι αἱ Πηγαὶ τῆς Ἰστορίας.

Διαίρεσις τῆς Ἑλληνικῆς Ἰστορίας.

Τὴν Ἑλλ. Ἰστορίαν διαιροῦμεν εἰς τρία μεγάλα μέρη (τρεῖς ἐποχάς).

Α'.) Ἀρχαία Ἰστορία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ιδρύσεως τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους (2000 π.Χ.—330 μ.Χ.).

Β'.) Βυζαντινὴ Ἰστορία ἡ Μεσαιωνικὴ Ἑλλ. Ἰστορία 330—1453. (Α' περίοδος 330—395 μ.Χ. τὸ Χριστιανικὸν Ρωμαϊκὸν Κράτος. Β' περίοδος 395—1453 τὸ Βυζαντινὸν Κράτος).

Γ'.) Νεωτέρα Ἑλληνικὴ Ἰστορία 1453 μέχρι σήμερον. Τὴν τελευταίαν ταύτην δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν εἰς τρία μέρη (περιόδους).

Α'.) Τὴν Τουρκοκρατίαν 1453—1820

Β'.) Τὴν Ἐπανάστασιν 1821—1829

Γ'.) Τὴν Ἐλευθέραν Ἑλλάδα 1830 μέχρι σήμερον.

ΠΛΑΝΗΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: AN KAΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.γ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΤΙΚΩΝ ΝΕΟΙ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΖΑΡΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΩΤΕΡΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

(Διά τάς συνδιδασκομένας τάξεις)

Ο ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

1. Οι Ἑλληνες. Ἀπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς κατακτήσεως μέχρι τῆς ἰδρύσεως τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους. Οἱ Ρωμαῖοι κατέκτησαν τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν κυρίως Ἑλλάδα τὸ 146 π.Χ. Μετ' ὀλίγα ἔτη κατέκτησαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Ἀνατολήν, ὅπου εἶχε διαδοθῆ ὁ Ἑλληνισμός διὰ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξανδροῦ καὶ εἶχον ἴδρυθη Ἑλληνικὰ Κράτη, τὰ λεγόμενα Κράτη τῶν Διαδόχων. Τὰς χώρας τῆς Ἀνατολῆς κατέκτησαν τὸν Β' κοὶ Α' π.Χ. αἰῶνα καταλύσαντες τὰ Κράτη τῶν Διαδόχων οἱ Ρωμαῖοι. Τὸ τελευταῖον τῶν Ἑλληνικῶν τούτων Κρατῶν, τὸ Κράτος τῶν Πτολεμαίων τῆς Αἴγυπτου, κατέλυσαν οἱ Ρωμαῖοι καὶ κατέκτησαν τὴν Αἴγυπτον κατὰ τὸ 30 π.Χ. Μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς οἱ Ρωμαῖοι εἶχον Πολίτευμα Δημοκρατικόν. Τότε ὅμως κατώρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ ὅλα τὰ ἀξιώματα καὶ νὰ κυβερνᾷ μόνος του τὸ ἀπέραντον

Ε.Γ.Δ της Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

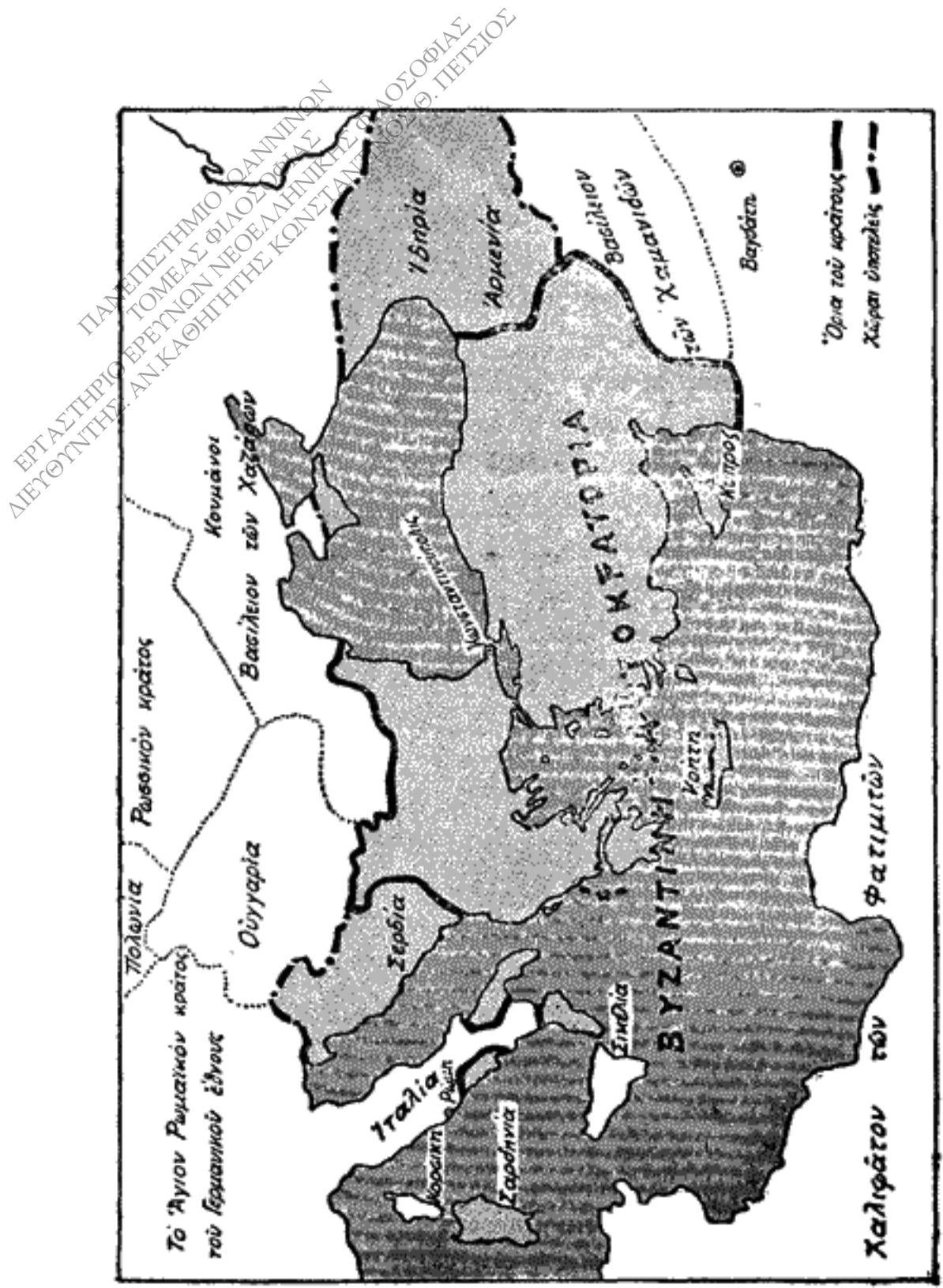
Κράτος ὁ ἀνεψιός τοῦ Μεγάλου Ρωμαίου στρατηγοῦ καὶ πολιτικοῦ ἀνδρὸς Ἰουλίου Καίσαρος Ὁ καὶ αβιανὸς Αὔγουστος. "Εγινε δηλ. Αὐτοκράτωρ (21 π.Χ.—14 μ.Χ.). Οἱ διάδοχοί του κατέκτησαν καὶ ἄλλας χώρας εἰς τὴν Εύρωπην καὶ ἡ Ρωμαϊκή Αὐτοκρατορία ἔγινε πλέον Κοσμοκρατορία.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Αύγούστου ἔγεννήθη εἰς τὴν Ἰουδαίαν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἐδίδαξεν εἰς τὸν κόσμον τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν. Ἐντὸς ὀλίγου εἰς ὅλας τὰς χώρας τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας διεδόθη ὁ Χριστιανισμός, ἀν καὶ οἱ Αὐτοκράτορες τῆς Ρώμης κατεδίωξαν ἀγρίως τοὺς Χριστιανούς (Διωγμοί).

Οἱ διωγμοὶ ἐσταμάτησαν, ὅταν εἰς Αὐτοκράτωρ, ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τοὺς Χριστιανούς. Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος μετέφερε τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ἀπὸ τὴν Ρώμην εἰς τὸ Βυζάντιον· ἡ νέα Ρώμη ὠνομάσθη ἀπὸ τὸ ὄνομά του Κωνσταντινούπολις. (330 μ.Χ.).

Τὸ Ρωμαϊκὸν Κράτος χωρίζεται μετ' ὀλίγα ἔτη εἰς δύο, τὸ ἐν μὲ πρωτεύουσαν τὴν Ρώμην εἰς τὴν Δύσιν, τὸ δὲ ἄλλο μὲ πρωτεύουσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν (Βυζάντιον) εἰς τὴν Ἀνατολήν (395 μ.Χ.). Τὸ τελευταῖον τοῦτο ὠνομάσθη Βυζαντινὸν Κράτος.

2. Τὸ Βυζαντινὸν Κράτος καὶ οἱ ἀγῶνες του κατὰ τῶν Βαρβάρων. Περὶ τοὺς χρόνους τούτους (μέσα τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος) ἥρχισαν αἱ λεγόμεναι βαρβαρικαὶ ἐπιδρομαί. Διάφοροι δηλ. ἄγριοι βαρβαρικοὶ λαοὶ

Ε.Υ.Δ πτυχ.Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

(Γότθοι, Ούννοι—κλπ.) είσέβαλλον εἰς τὰς χώρας καὶ τῶν δύο Κρατῶν καὶ τὰς ἐλεηλάτουν. Καὶ τὸ μὲν Δυτικὸν Ρωμαϊκὸν Κράτος δὲν ἡδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ περισσότερον ἀπὸ 100 ἔτη. Τὸ κατέλυσαν οἱ βάρβαροι (476 μ.Χ.) καὶ ἴδρυσαν εἰς τὰς χώρας του ίδικά των Κράτη. Τὸ Βυζαντινὸν ὅμως Κράτος ἡγωνίσθη ἐπὶ χίλια καὶ πλέον ἔτη κατὰ τῶν βαρβαρικῶν λαῶν καὶ ἔζησε βίον ἔνδοξον. Οἱ Μεγάλοι Αὐτοκράτορες Ἰουστινιανὸς καὶ Ἡράκλειος ἐνίκησαν τοὺς Γότθους καὶ Ἀβάρους εἰς τὴν Εύρωπην, τοὺς Πέρσας εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ ἐστερέωσαν τὸ Κράτος. Μετ' ὄλιγον παρουσιάσθη ἄλλος φοβερὸς ἔχθρος, οἱ Ἀραβεῖς, ἀπὸ τοὺς ὅποιους ἐκινδύνευσε τὸ Κράτος· ἄλλα καὶ αὐτοὶ ἐνικήθησαν ἐπανειλημμένως. Ἀργότερα πάλιν νέοι ἐπίφοβοι ἔχθροι ἐμφανίζονται, οἱ Βούλγαροι. Ἐναντίον αὐτῶν ἡγωνίσθησαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη οἱ Αὐτοκράτορες, τοὺς ἐνίκησεν ὅμως κατὰ κράτος ὁ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος (περὶ τὸ 1000 μ.Χ.) Τότε τὸ Βυζαντινὸν Κράτος εἶχε φθάσει εἰς μεγάλην ἀκμήν.

Οἱ κάτοικοι τῶν περισσοτέρων χωρῶν τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ἦσαν "Ἐλληνες Χριστιανοί. Ἐκαλλιέργουν καὶ οὗτοι, ὅπως οἱ ἀρχαῖοι "Ἐλληνες, τὰ γράμματα καὶ τὰς Τέχνας. Διετήρησαν δηλ. τὸν πολιτισμόν, ὁ ὅποιος ἐκινδύνευσε νὰ καταστραφῇ ἀπὸ τοὺς βαρβάρους. Διὰ τοῦτο δὲ κυρίως ὀλόκληρος ὁ πεπολιτισμένος σήμερον κόσμος ὀφείλει μεγάλην εύγνωμοσύνην εἰς τὸν Βυζαντινὸν "Ἐλληνισμόν."